

Atskaite par dalību COPA-COGECA darba grupā

Lopkopība

10.04.2015. Briselē

Izskatāmie jautājumi:

1. ES zootehniskā likumdošana;
2. Lauksaimniecības dzīvnieku klonēšana;
3. Dzīvnieku transportēšana;
4. Veterinārie medikamenti;
5. Pētījumi un inovācijas;
6. Citi jautājumi.

Kopsavilkums

Latvijas prezidentūras vadībā turpinās dalībvalstu diskusijas jaunās zootehniskās regulas priekšlikuma apspriešanā. COPA-COGECA darba grupā vairāki eksperti izsaka viedokli, ka izmaiņas ciltsdarba likumdošanā vajadzīgas minimālas, lai netraumētu esošo sistēmu tur, kur tā darbojas ļoti veiksmīgi.

Jautājumā par klonēšanu joprojām daudz viedokļu, kas balstīti tikai uz principiālām emocijām, nevis pamatotiem argumentiem. Šobrīd notiek pētījums par no klonētiem dzīvniekiem iegūtu produktu marķēšanu, paredzams, ka marķēšana būtu sarežģīta un dārga, tāpat arī būtu nepieciešama tirgus restrukturizācija.

Vairākās dalībvalstīs bijušas daudzkārtējas debates par dzīvnieku labturību transportēšanas laikā. ES finansēja 2 lielus zinātniskās pētniecības projektus, lai izstrādātu Kvalitātes kontroles posteņu renovāciju un sertifikāciju, kas uzlabotu dzīvnieku labturību ilgstošas transportēšanas laikā.

Daudzos ES reģionos norisinās darba grupu veidošanas process Eiropas Inovāciju Partnerības (EIP) īstenošanas ietvaros.

1. ES zootehniskā likumdošana

Jaunā Eiropas Komisijas (EK) priekšlikuma pašreizējā stāvokļa izklāstu veic EK pārstāvis – galvenais uzdevums ir harmonizēt zootehnisko situāciju vienotajā Eiropas tirgū, lai viss ciltsdarbs un ar to saistītās organizācijas atbilst vienotiem nosacījumiem. Turpinās diskusijas Eiropas Padomē ar dalībvalstu pārstāvjiem, viedokļi daudzos jautājumos ir atšķirīgi.

Darba grupas ekspertu viedokļu apmaiņa:

Francija - jaunās regulas teksts jau labi zināms dalībvalstīm, gribētu precīzāku definīciju, kas ir ciltsdarba programma, Francijā šī definīcija ir strikti noteikta, piedāvāja izmantot savu definīciju versiju regulas tekstā.

Nīderlande – ciltsdarba programmā ir jābūt skaidri definētam ciltsdarba mērķim, vajadzīga šķirnes definīcija, kā var zināt, ka dzīvnieki ir tīršķirnes, ja nav konkrētas definīcijas? Ciltsdarba organizāciju kontrolei nav jābūt pārāk komplicētai.

Zviedrija – pilnībā apmierina esošā likumdošana, izvēlētos strādāt tāpat, kā līdz šim. Nav skaidrs, kāds ir šķirnes definējums, piemēram, Holšteinas šķirne Dānijā un Zviedrijā ir kā dažādas šķirnes, vajadzētu būt vismaz īsai definīcijai, lai var ciltsgrāmatā ierakstīt citas valsts izcelsmes Holšteinas šķirnes dzīvniekus.

Anglija – piekrīt, ka esošā likumdošana ir pietiekama. Reģionā ir daudz mazu ciltsdarba organizāciju, pieļauj, ka jaunie noteikumi to darbību sarežģīs.

Čehija – šobrīd ciltsdarbs valstī ir ļoti labi sakārtots un ir bažas, ka jaunie noteikumi radīs tikai aprūtinājumu veiksmīgajam darbam, jo izskatās, ka turpmāk pieaugs birokrātija. Vienots dokuments par visām dzīvnieku sugām rada vairāk neskaidrību nekā skaidrības, piedāvā tos dalīt atsevišķos dokumentos. Atbalsta viedokli, ka būtu labāk strādāt tāpat, kā agrāk.

Vācija – apmierina esošā kārtība, jaunā likumdošana darbu tikai sarežģīs. Atbalsta viedokli, ka vajadzīga šķirnes definīcija, piekrīt, ka nepieciešama dzīvnieku ciltsrakstu izsekojamība, piedāvā dzēst punktu 8.21.

Latvija – saprotam, ka dalībvalstīm ir atšķirīgas situācijas un dažādi viedokļi daudzos jautājumos, bet kādā brīdī nāksies vienoties par kompromisiem. Audzētājiem ir tiesības zināt visu informāciju par kopējā tirgū pieejamajiem vaislas dzīvniekiem un to reproduktīvo materiālu, tādēļ nosacījumiem par novērtējumu prasībām jābūt vienādiem, piemēram, kā Starptautiskajās dzīvnieku pārraudzības (ICAR) un vaislas buļļu ciltsvērtēšanas (INTERBULL) organizāciju noteiktie liellopu sektorā. Kādi ir citu ekspertu viedokļi?

Nīderlande – pilnībā atbalstam ICAR/INTERBULL standartus.

Vācija – varētu būt dažādi dažādām sugām, piemēram, cūkkopībā mēs vienkārši uzticamies kompānijām, no kurām iepērkam vaislas materiālu.

Francija – var būt dažādi ciltsdarba mērķi un ciltsdarba programmas, jāatstāj fleksibilitāte.

2. Lauksaimniecības dzīvnieku klonēšana

Š.g. 23. februārī Eiropas Parlamentā COPA-COGECA prezentēja savu viedokli klonēšanas jautājumā.

EK pārstāve – detalizētas diskusijas Eiropas Parlamentā atkal atsākušās, gan par reproduktīvā materiāla, gan par pēcteču izmantošanas iespējamību. Joprojām daudz viedokļu, kas balstīti tikai uz principiālām emocijām, nevis pamatotiem argumentiem, rezultātu redzēs tikai tad, kad sāksies balsošana par konkrētiem priekšlikumiem.

Pašreiz notiek produktu, kas iegūti no klonētiem dzīvniekiem, marķēšanas izpēte, paredzams, ka marķēšana būtu sarežģīta un dārga, tāpat arī būtu nepieciešama tirgus restrukturizācija, jautājums – vai patērētājs grib par to maksāt un radīt papildu administratīvo slogu. Plānots, ka pētījums būs pieejams oktobra beigās, bet iespējama arī kavēšanās.

Mēs nevaram piespiest trešās valstis (piem., ASV, Argentīnu) marķēt viņu produkciju, tad kāda jēga būtu to marķēt tikai Eiropas Savienībā?

Ir izvirzīti dažādi priekšlikumi, piemēram:

- 1) slēgt robežu jebkādiem produktiem – tad vispār nebūtu vairs vajadzību neko marķēt;
- 2) veidot regulu direktīvas vietā – mazāk iespējamās dažādas dalībvalstu interpretācijas.

Apgādei ar lauksaimniecības produkciju jābūt racionālai. Ja patērētāji negrib produktus, kas nākuši no klonētiem dzīvniekiem, tad nav racionāli tos ražot.

Šis kopumā ir ļoti komplicēts jautājums. Ciltsdarba programmas būs neizdevīgā stāvoklī un gūs zaudējumus, ja tām nebūs iespēju izmantot izcilu vaislinieku klonu vai to pēcteču spermu, ko lieto visa pārējā pasaule. Savukārt Eiropas ieguvums, atsakoties no klonu vai to pēcnāceju izmantošanas ciltsdarba programmās, būtu glābiņš no bioloģiskās daudzveidības mazināšanās.

Izņēmumi, kam plānots atļaut klonēšanas izmantošanu, ir zinātniskie pētījumi un reto šķirņu saglabāšana.

3. Dzīvnieku transportēšana

Darba grupas priekšsēdētājs prezentē dzīvnieku transporta Kvalitātes kontroles posteņu projektu rezultātus. Vairākās dalībvalstīs ir daudzkārtējas debates par dzīvnieku labturību transportēšanas laikā. ES finansēja 2 lielus zinātniskās pētniecības projektus:

- “Augstas kvalitātes kontroles posteņu renovācija un veicināšana Eiropas Savienībā” (2011-2013);
- „ES dzīvnieku transporta sertificēšanas sistēmas attīstība un kontroles posteņu renovācija Eiropas Savienībā” (2012-2014).

Projektu galvenie uzdevumi:

- Četru kontroles posteņu Eiropā plānošana, projektēšana un celtniecības vai renovēšanas finansēšana, lai izveidotu norādījumus šādu iestādījumu augstāko kvalitātes standartu sasniegšanai;
- sertifikācijas shēmas testēšanas izstrāde un attīstība, ko izmantot arī kontrolpunktu sertifikācijai, īpašu uzmanību pievēršot dzīvnieku pārvadātājiem, kas darbojas ļoti garos braucienos.

Projektu sakarā notiek daudz diskusiju, transportētāji sūdzas, ka dzīvnieku izvešana no transporta un atkārtota ieviešana atpakaļ neveicina vēlamos labturību, jo, var būt traumējoša un radīt tiem papildus stresu.

Transporta posteņu sertifikācija tagad ir pieejama darbībā, no 157 posteņiem 122 ir nepieciešama renovācija, plānots sākts ar 6 posteņu atjaunošanu.

Tā ir pozitīva iniciatīva, kas balstās uz pieņemumu, ka dzīvniekus var pārvadāt labos (vai vismaz pieņemamos) apstākļos. Sertifikācijas shēmu novērtēšanas protokolos kā kritēriji izmantoti uz dzīvnieku fokusēti parametri, kas attaino dzīvnieka veselības stāvokli un labsajūtu. Šāda pieeja varētu kļūt par modeli turpmākajiem ES dzīvnieku labturības tiesību aktiem (iespējams 2016.g.). Vēl nav skaidrs, kas būs sertifikācijas shēmu īpašnieks.

Kontrolposteņu aprakstam projekta ietvaros ir izveidota speciāla mājaslapa:

<http://www.controlpost.eu/joomla/index.php/en/>

4. Veterinārie medikamenti

COPA-COGECA sagatavojusi un iesniegusi savu pozīciju, jauna informācija varētu būt uz Dzīvnieku labturības darba grupu maijā.

Jautājums – jāpārbauda, kāda ir 32.punkta ietekme uz zootehnisko veterināro produktu izmantošanu, kas nepieciešami embriju transplantācijā.

5. Pētījumi un inovācijas

Darba grupas priekšsēdētāja vietnieks prezentēja Horizon 2020 projekta 2016-2017.g. darba programmu.

Pirmais priekšlikums publicēts š.g. martā, pēdējās versijas publikācija plānota septembrī, piedāvāts veidot nacionālos kontaktu centrus, kuru saraksts publicēts šeit:

http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/national_contact_points.html.

Eiropas Inovāciju Partnerības (EIP) īstenošana – notiek darba grupu veidošanas process ES reģionos, darba grupas eksperti dalās ar pieredzi:

Anglija – sāk attīstīt konsorcijs, lai pievērstu uzmanību, izglītotu dzīvnieku audzētājus un veiktu pasākumus dzīvnieku labturības jomā.

Vācija – darba grupas ir atbalstītas federālo pavalstu līmenī, bet netiek veidotas grupas, kas fokusētas uz zootehniskajiem jautājumiem.

Austrija – ministrija organizēja sākotnējo sanākumi, lai apkopotu lauksaimnieku idejas par darbību EIP.

Portugāle – notikušas dažas sanāksmes ar ministriju, kā izmantot šo iespēju, ir tikušies arī ar Spāniju, lai apspriestu sadarbības iespējas reģionā.

Francija – apspriedes notikušas tikai reģionālā līmenī, atbilstoši prioritātēm, problēma – gaidāma reģionālās struktūras reforma, kas ieviešīs izmaiņas, būs mazāk reģionu.

NVO „Animal Task Force” pārstāvis – mēs bieži diskutējam par EIP, daudz loģiskāk būtu, ja lauksaimnieku apvienības pārņemtu šo iniciatīvu par darbības grupu veidošanu un darbību.

Ierosināja atsākt Fokusa grupu par lopbarības efektivitāti, ņemot vērā arī sociālās vajadzības, zinātniskos pētījumus un biznesa prasības.

Plānotas 2 jaunas EIP grupas saistībā ar jauno zemnieku un ūdens tematikām.

Citi jautājumi

Skotijas pārstāvis izklāstīja problēmu ar liellopu identificēšanas krotāliju nomaiņas termiņiem ganību sezonā to nozaudēšanas gadījumā – gaļas liellopu audzēšana reģionā notiek tikai ekstensīvā veidā, dzīvnieki pārvietojas ļoti lielā ganību platībā (līdz pat tūkstošiem hektāru), ir grūtības dzīvniekus sapulcēt vienkopus inspekcijas pārbaudei ierobežotā laika periodā, lai atkārtoti ievietotu krotāliju gadījumos, kad viena no tām ir nozaudēta. Ja tas laicīgi netiek izdarīts, audzētājs tiek sodīts. Ir sagatavojusi lūgumu veikt izmaiņas liellopu identifikācijas apzīmējumu atjaunošanas termiņos un tos pagarināt ganību sezonas laikā. Šo iniciatīvu izvirzīs nākošajā gaļas liellopu darba grupā.

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku
attīstībai

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Anglijas pārstāvis atbalsta Skotijas priekšlikumu par lielāku fleksibilitāti, atzīmē, ka arī šajā reģionā kalnu apvidos ir plašas ganības, kas apgrūtina dzīvnieku pārgrupēšanu.

Informācija par turpmāku COPA-COGECA sadarbību ar organizāciju RepVet tiks prezentēta nākamajā darba grupā pēc 18. maija sanāksmes Briselē.

Nākamā Lopkopības darba grupa plānota š.g. 6. oktobrī.

Maija Pontāga

Paraksts